СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 147. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 26. червня 1931. VOL. XXXIX. No. 147. Jersey City, N. J., Friday, June 26, 1931. THREE CENTS.

МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК ПРИБИРАЄ ЧИМРАЗ ГРІЗНІШУ ПОСТАВУ

1,500 СТРАЙКУЮЧИХ МАЙНЕРІВ З ОГАЙО МАШИРУЮТЬ НА ДОПОМОГУ СТРАЙКАРЯМ З ПИТСБУРЩИНИ.

ПИТСБУРҐ. — Шериф Кейн повідомляє, що з Огайо ідуть троками й автомобілями 1,500 страйкуючих майнерів, котрі прибудуть до повітів Алеґені й Вашингтон у Питсбурщині, які є обняті майнерським страйком. У звязку з тим, надіються нових страйкових заворушень у майнах, належачих до „Питсбурґ Термінел Кол Компані".

Майнери страшенно обурені вбивством двох майнерів, загинувших останніми днями наслідком стрілянини помічників шерифа.

Ґовернор Пиншо проголосив, що він веде слідство в справі тих убивств. Заразом заявив, що він підписав два закони, які звертаються проти судових заказів, видаваних підчас страйків. Пиншо каже, що це є два найліберальніші закони, коли ходить про охорону робітничих прав, яких ще досі не було в ніякім стейті Злучених Держав.

ВАШИНҐТОН НЕ Є ЗАДОВОЛЕНИЙ З ВІДПОВІДИ ФРАНЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — З усіх держав прийшли відомости, з яких можна заключати, що предложення Гувера в справі звільнення Німеччини від плачення довгів на один рік стрінулося з великою прихильністю. Тільки одна Франція не дала досі дефінітивної відповіди, бо жде на рішення парляменту. Але вже тепер можна заключати, що вона хоч погоджується в принципі з тим, щоби допомогти Німеччині, є проти того, щоби Німеччина не платила тої квоти, від якої вона, згідно з пляном Йонґа, не повинна бути звільнена. Французький уряд є тої думки, що плян Гувера означає анульовання пляну Йонґа. Тому Франція є за те, щоби Німеччина таки сплачувала свої конечні зобовязання до Міжнародного Банку, а по заплаченню могли би ті гроші бути вжиті на інвестиції в Німеччині шляхом німецької позички.

Довжна рата на 1932 рік, яка не повинна бути відложена, а яку мала би Німеччина заплатити Франції на покриття коштів і відбудови знищених війною французьких земель, виносилаб $166,573,260.

Вашинґтонський уряд певний, що плян Гувера вдержиться, а тільки треба буде його в дечім змодифікувати.

БІРЖА ДАЛІ ОПТИМІСТИЧНА.

НЮ ЙОРК. — Колиб судити загальне економічне й політичне положення по біржі, то можна би бути певним, що найгірші часи вже минули, та що стоїмо перед зворотом до ліпшого, бо цінні папери далі ідуть вгору.

ЖАДАЄ УСУНЕННЯ СТЕЙТОВОГО КОНТРОЛЬОРА БАНКІВ.

НЮ ЙОРК. — В. Кінґсленд Мейсі, голова републиканського стейтового комітету, вислав до ґовернора Рузвелта письмо, в якім домагається негайного усунення з уряду Джозефа А. Бродерика, стейтового суперінтендента банків.

Мейсі каже, що засуд, який упав на президента й заступника президента збанкротованого „Бенк оф Юнайтед Стейтс", є достаточним доказом, що Бродерик не виконував своїх обовязків.

СУДИЛА БЕЗ ДОКАЗІВ.

НЮ ЙОРК. — З доходжень, які ведуться проти жінки-судді, Жанна Г. Норис, виходить, що вона засуджувала дівчат без провірення закидів, поправляла судові протоколи та не дбала, щоби вони були ведені в порядку.

ПОЛЕТІЛИ ДО ДАНІЇ.

ГАРБОР ҐРЕЙС (Нюфондленд). — Ґолґер Гойріс і Отто Гіліґ пустилися в лет через океан в напрямі до Копенгаґи, столиці Данії. Полетіли без радіового апарату й тому нема ніяких відомостей про те, де вони знаходяться.

МАДЯРИ ТЕЖ ГОТУЮТЬСЯ ЛЕТІТИ.

РУЗВЕЛТ ФІЛД. — Александер Мадяр і капітан Джордж Ендрес, два мадярські летуни, ждуть на погоду, бо хочуть летіти через океан до Будапешту.

ВОКЕР МІЖ МУРИНАМИ.

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер говорив до зібраних на конвенції „Нешенел Ніґро Бизнес Ліґ" 200 муринських делеґатів, що в Ню Йорку не звертають уваги на барву і віру мешканців, та що він радий, що Мурини вже перестали працювати для інших, а почали працювати для себе.

ФАРМ ЧИМРАЗ МЕНШЕ.

ВАШИНҐТОН. — В нюйорськім стейті, як подає Цензусове Бюро у Вашинґтоні, було з днем 1 квітня 1930 р. 159,809 фарм, себто 43,396 менше, ніж їх було 1920 року.

ФАЛЬШУВАВ ЧЕКИ.

НЮ ЙОРК. — Едвард А. Бертрен почав по 24 літах доброї служби як книговодець на спілку з другим урядовцем фальшувати чеки і тепер піде до тюрми за сфальшування чеків на суму $18,000.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗАМАНЮВАННЯ ІМІҐРАНТІВ ДО КАНАДИ.

Посол Джан Бровн із Лисґар, Ман., протестував на засіданню домініяльного парляменту в Оттаві проти того, що одна канадійська корабельна фірма поміщує у британських часописах і журналах оголошення, в яких подає, що дає вільний переїзд через океан, ґарантує за працю для кожнього британського іміґранта, що приїде в Канаду, й заявляє, що кожній матиме тут нагоду заробити в дуже короткому часі багато грошей. Цим заманює та корабельна фірма молодих Британців, не обізнаних з правдивими відносинами в Канаді, а відтак вони, приїжджаючи в Канаду, збільшують число місцевих безробітних.

Коли Бровн запитав, чи не робить це та фірма в порозумінню з канадійськими державними іміґраційними чинниками, то міністер іміґрації, Ґордон, відповів, що його департамент ніколи не поручав тій фірмі поміщувати такі оголошення. Канадійський уряд зовсім не погоджується з тим, щоби поміщувано оголошення якими вводилось би в блуд людей, представляючи відносини в Канаді інші, ніж вони в дійсности є.

Коли особа приходить звідтіля до нашої країни зі своєї власної волі, говорив Ґордон, то ми її радо витаємо, одначе уряд ніколи не поміщує оголошень такого обманного характеру.

При цім насувається питання, скільки то не обдурювали ще донедавна оті ріжні канадійські корабельні фірми людей, отих тепер „непобажаних" з центральної Европи, ріжними обіцянками, заки виманили від них гроші на заплачення шіфкарти! Тепер, як уже заборонена іміґрація з тієї части Европи, ті фірми починають обдурювати людей з Великої Британії.

ЦЕНТРАЛЬНЕ ОГРІВАННЯ ОЗЕР У ШВАЙЦАРІЇ.

Дбайливість о вигоди туристів доходять у Швайцарії, в цьому краю подорожників, мабуть уже до крайніх меж. Там хочуть запровадити центральне огрівання кількох гірських озер, щоби підвищити таким способом також температуру повітря та уможливити побут у горах людям, вражливим на зимно. В Горішнім Енґадіні виконано вже перші спроби здійснення цього пляну.

УНИКНУВ ШИБЕНИЦІ.

33-літній фермер з Едванд, Алта., Осип Михалевич, який у приступі лютости застрілив свою 70-літню матір, 45-літнього брата Степана та його 13-літню дочку Марію, а відтак тричі вистрілив до себе з наміром самовбивства, помер в едмонтонському шпиталю чотири дні після вбивства. Причиною страшного морду, як подають сусіди Михалевичів, було те, що Степан проганяв із своєї фарми Осипа і відмовився вдержувати його. Осип не мав своєї фарми, а його мати віддала свою фарму Степанові. Тому Осип звичайно перебував на фармі Степана, а від часу до часу займався ловецтвом. Степан годував його, а коли остаточно відмовив, довів Осипа до такого страшного морду.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА НА РАДІО.

В неділю, 28 червня, в год. 1.30 до 2-гої, Рочестерський Громадський Хор під проводом Л. Сорочинського з радіо стації W.H.A.M. відспіває слідуючу програму:

1) Вилітали орли; 2) Посіяла руту мяту; 3) Ой вийду я на могилу; 4) Вивірочка; 5) Мала мати одну дочку, дует Стела і Мері Климців; 6) Ой бочечка дубовая; 7) По саду царівна ходила; 8) Ой а в городі, сольо І. Головко; 9) Дударик; 10) Ой котився кубар.

УТРАТА ПРАЦІ ПРИЧИНОЮ СТРАШНОЇ ТРАҐЕДІЇ.

З околиці Драйд Міт Лейк, Альберта, прийшла вістка про страшну траґедію. Драйд Міт Лейк положене 14 миль на південь від місточка Кемроз. В Кемроз відбувалися музичні пописи, в яких між іншими брали участь діти завідателя „Ди Кровн Ломбер Ко." з Кемроз, 37-літнього Р. С. Вута. Після того в пятницю пополудні забрав він свої діти: 8-літню Марію, 6-літню Норму й 4-літнього Джека на автомобіль та заявив що провезе їх. Їм товаришила й дружина Вута. Вут вивіз їх за місто недалеко озера Драйд Міт Лейк і застрілив свою дружину та скинув трупа з автомобіля, відтак підіхав далі й постріляв обі дочки. Саме в тім часі надїхало автомобілем чотирох людей з Кемроз. Вони побачили на дорозі жінку й автомобіль недалеко. Думаючи, що автомобіль переїхав її, вони почали підїжджати до автомобіля. В тім часі побачили вони, як якийсь мущина підбіг з поблизьких кущів до автомобіля з дитиною на руці й по хвилі знову біг від автомобіля в напрямі озера. Коли вони заглянули в автомобіль, побачили трупи двох дівчаток і майже непритомного зі страху 4-літнього Джека. Тимчасом Вут підбіг до озера й скочив у нього та втопився. В автомобілеві знайдено ще два невистрілені набої, які мусіли випасти з револьвера Вута й він, не можучи їх знайти, наперед узяв хлопця й постановив кинути його в озеро й самому втопитися, однак, побачивши погоню за собою, положив хлопця назад на автомобіль, а сам втік і скочив в озеро.

Причиною самовбивства було мабуть те, що головна управа „Кровн Ломбер Ко." саме того дня заявила Вутові, що усуває його з роботи. Його трупа знайдено в озері ще того самого дня.

АЛБЕРТА ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ УТРАТИ ЛІСІВ.

Останніми місяцями були в Алберті сильні пожежі лісів, а найбільше в Ґренд Прері й Піс Ривері. Останні дощі причинилися до погашення тих пожеж, однак вони вспіли зробити шкоду на пару міліонів долярів, бо згоріло дуже багато дерев.

Старі мешканці Західної Канади твердять, що як такі пожежі будуть відбуватися ще кілька років, то Алберта лишиться без дерева. Загально твердять, що пожежні лісові сторожі є недостаточні й уряд повинен держати літаки, які стало контролювалиб ліси й доносили негайно про вибухи лісової пожежі відповідним чинникам, які ліквідувалиб огонь.

СПРАВА ФАЛЬШИВИХ ЧЕКІВ У ДОМІНІЯЛЬНІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

Незалежний посол А. В. Ніл з округи Комокс-Алберні, Б. К., зробив внесок у домініяльнім парляменті, щоби поробити відповідні зміни в кримінальнім кодексі в справі виміни грошевих чеків. Цими змінами повинно утруднити виміну фальшивих чеків.

Між іншим сказав він, що одна тільки орґанізація кредитовців у Вінніпеґу дістала минулого року сім тисяч фальшивих чеків на суму півшоста міліона долярів.

СТАТИСТИКА НЕЩАСЛИВИХ АВТОМОБІЛЕВИХ ВИПАДКІВ У КАНАДІ ЗА МИНУЛИЙ РІК.

Протягом того року було в Канаді 83,000 нещасливих автомобілевих випадків, при чому загинуло півтори тисячі осіб, а 50 тисяч було покалічених.

КІНЬ ВІДКУСИВ ФАРМЕРОВИ ВУХО Й ПОТОВК ЙОГО.

Тимко Боднарчук, фармер із Бруксбі, Саск., давав коням їсти. Підчас того один кінь прискочив до нього й відкусив йому вухо, а відтак кинув на землю й почав топтати копитами. На крик жінки, яка це завважила, збіглися сусіди й витягнули жертву зпід кінських копит з поломаною ногою, покаліченою головою й потовченими крижами. Його відвезено до шпиталю і є надія на виздоровлення.

ПОЛКОВНИК ЗАСТРІЛИВ ЖІНКУ Й СЕБЕ.

Останніми часами провінція Алберта стала тереном страшних мордів і самовбивств. Оце недавно бувший полковник мексиканської та канадійської армії, 57-літній Гіліярд Лайл із Биверлодж, Алта., посварився зі своєю багатою жінкою Ґертрудою, яка не хотіла далі давати йому грошей, а це так вивело його з рівноваги, що він вистрілив з револьвера, положив її трупом, а відтак пішов до пивниці і застрілив себе. Полковник Лайл, який дістав дві медалі за хоробрість у південно-африканській війні та у великій світовій війні, оженився з вдовицею Ґертрудою яка не хотіла далі давати йому грошей, а це так вивело його з рівноваги, що він вистрілом з револьвера положив її трупом, а відтак пішов до пивниці і застрілив себе. Полковник Лайл, який дістав дві медалі за хоробрість у південно-африканській війні та у великій світовій війні, оженився з вдовицею Ґертрудою Слоян з Овен Савнд, Онт., 1929 року. Він мав з першого подружа одного сина, а вона три дочки. Ґертруда була богата й заложила кілька склепів в околиці Биверлодж, а в самому Биверлодж був центральний склеп „Лайенс Лтд. Дженерал Стор". Провадив тими склепами сам полковник Лайл. Однак цього року показалося, що з нього не такий добрий бизнесмен, як вояк, бо склепи почали підупадати. Були певні докази, що це через недоладну управу полковника й остаточно Ґертруда почала сама завідувати бизнесом. Вкінці поробила вона старання, щоби розвестися з полк. Лайлом, і відмовила давати йому гроші на вдержання. Оце й довело до траґедії.

У ГАЛИЧИНІ ШАЛІЄ ЛЯЦЬКИЙ ТЕРОР ПРОТИ УКРАЇНЦІВ

БЕЗКОНЕЧНІ СУДОВІ ПРОЦЕСИ. „СТШЕЛЬЦИ" НИЩАТЬ УКРАЇНСЬКІ ПАМЯТНИКИ ТА ІНСТИТУЦІЇ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Краєві часописи, не зважаючи на сувору польську цензуру, всі переповнені відомостями про ріжні форми ляцького терору проти Українців та проти українських інституцій. Польська жандармерія, поліція, „Стшелец" і т. п. терооризують Українців, не знаючи ніякого впину і стриму. Більшість Українців, арештованих на ріжні провокаторські доноси „за саботажі" то що, суд звільняє від вини й кари після того, як вони пересиділи довгі місяці у вязницях та зазнали страшних поліційних і тюремних тортур. Ось приклади лише останніх днів.

З бережанської тюрми вийшли на волю Дмитро Дяківський і Степан Орляк з Кривого, що просиділи там невинно по 7 місяців. Перед львівським судом присяглих у Львові відбулася розправа над Михайлом Чайківським з Ременова „за саботажі"; суд звільнив його від вини й кари після 11 місяців сидження в Бриґідках і тяжкого побиття поліцією. Апеляційний суд зніс присуд рівенського окружного суду, яким засуджено Вишневецького на два роки вязниці за виборчу аґітацію і т. д. Отакими відомостями переповнені всі краєві ґазети, а ще кількасот невинних Українців чекають у тяжких умовах вязничного життя розправи над собою за ріжні здогадні „саботажі".

З діяльности ляцького „Стшельца" може бути відповідною ілюстрацією таке: В Липиці Горішній, пов. Рогатин, громада вибудувала поляглим на війні памятник у вигляді могили. Влада примусила минулої осени громадян розкинути цю могилу. Та пройшли часи „пацифікації" й громада знову висипала могилу. Розярені цим „Стшельци" в числі 50 осіб прийшли на Зелені Свята до будинку читальні „Просвіти" й на знак свисту повибивали вікна, виламали рами, висадили двері і вдерлися до середини помешкання, де все понищили, що лише попалося під руку. А потім у ночі розкинули могилу українським жертвам війни.

Та таких „подвигів" „Стшельца" й Самоволі влади не перелічити. Систематичний терор і безправство запанували на всіх українських землях під Польщею.

ЧЕРВОНА АРМІЯ — ЗАГРОЗА МИРОВИ.

ПАРИЖ (Франція). — Московський кореспондент ґазети „Ди Ню Йорк Таймс", Дюранті, що тепер перебуває в Парижі, в своїм черговім дописі про радянську Росію, подає відомости про большевицьку російську армію. Загальна скількість армії мирного складу виносить 650 тисяч. До того ще треба додати 150 тисяч спеціяльних військ охрани та чека. При мобілізації Росія моглаб виставити 10-міліонову армію, коли би було її чим одягнути та узброїти.

Вся пропаґанда большевиків у Росії ведеться в такому дусі, що вони готують своє населення до війни. Разом з тим провадиться й воєнна підготовка всього населення. Остаточна мета комуністів не так оборона Росії від нападу капіталістичних держав, як орґанізація нового походу російських Тамерлянів, Атилів і Турків проти капіталістичного світа. Большевики разом з тим впоюють у російське населення національний шовінізм, який вони думають використати для своїх комуністичних цілей.

НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

МОСКВА (СССР). — Німецький посол до Росії й заступник російського комісаря закордонних справ підписали в імени своїх держав продовження російсько-німецького договору приязні, якого термін кінчиться 28 червня. Продовження договору підписано на неозначений реченець.

Цим договором Росія й Німеччина зобовязуються заховати невтральність вразі нападу на одну з них третьої сторони. Крім того обидві сторони зобовязуються не брати участи в ніяких репресіях проти другої сторони, як бльокади, чи бойкоту, колиб це інші держави зорґанізували.

ЛЮБКА КАРОЛЯ ОТРУЇЛАСЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Столиця Румунії переповнена сензаціями. Стало відомо, що тиждень тому отруїлася вериналем любка короля Кароля, Маґда Люпеску. Король домагався, щоби вона виїхала на короткий час за кордон, а коли всякі поголоски про неї й короля стихнуть, щоб тоді вернулася до Румунії. Люпеску боялася виїздити, щоби король її не зрадив, а тому затруїлася так, що тиждень боролася зі смертю.

Політичною сензацією є те, що лідер селянської партії й бувший премієр, Маню, який влаштував поворот Кароля до Румунії, зовсім лишає політику й їде до себе в маєток у Трасильванію. Таксамо й лідер малої партії авересканців, генерал Авереску, відходить зовсім від політики.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА — ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Польська „пацифікація" є таким великим варварським вчинком і стільки нанесла шкоди українському народови під Польщею, що возьме богато часу, заки ми зможемо відплатитися Польщі за цей злочин. І тому не є рішаючим для нас те, як поставиться до того варварства Ліґа Націй, та чим вона змусить Польщу до виконування міжнародніх зобовязань супроти непольських народів під Польщею. Бо без огляду на те, як поставляться до цього варварства міжнародні політичні чинники, нам треба продовжувати таку пропаґанду, яка поставила би Польщу перед культурним світом у правдивім світлі. А до цього надається саме якнакраще недавна польська „пацифікація" у Галичині. Вести ту пропаґанду тепер тим лекше, що справа та є ще далі актуальною, бо має прийти у вересні знову перед Ліґу Націй.

Ми вправді не влаштовуємо тепер тут протипольських масових демонстрацій чи віч, але отсей літний час треба використати на іншого роду протипольську пропаґанду. Треба старатися подавати дещо про польські злочини до місцевих американських ґазет, навязуючи до того, що оті звірства відбилися широким відгомоном у світі та будуть предметом поновних нарад у Лізі Націй. Для цеї цілі треба ужити ті видавництва, які появилися в анґлійській мові, а займаються „пацифікацією".

Зосібна звертаємо увагу на те, що, наші громадяни постаралися вже по ріжних місцевостях доручити американським редакторам видану Обєднанням книжку „Полиш Атроситіс ін Юкрейн" і тому була про неї згадка в кількох американських часописах. От у сьогоднішнім числі подаємо один такий голос з часопису „Статен Айленд Адвенс". Хай він буде приміром, як можна ширити українську пропаґанду, а разом з тим представляти правдивими фактами і числами правдиве „культурне" обличчя Польщі. Видана Обєднанням книжка дає щодо цього богато матеріялу, опертого головно на описах чужинців і самих Поляків.

Куймо залізо, поки горяче. Тому використовуймо кожду нагоду, щоби відплатитися Полякам за їхню „пацифікацію" хоч тим, щоби світ почав пізнавати Польщу в її дійснім світлі. А з того буде користь для світа й для нас. Саме тепер пора на таку пропаґанду, бо справа з „пацифікацією" знову вирине в пресі, як тільки буде зближатися веренева сесія Ліґи Націй.

До того часу не повинно лишитися ні одного примірника виданої Обєднанням книжки.

В. Богуш.

ЕВРОПА ТА УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЄМА.

Европейська публична опінія, хоч і занадто повільно, починає розуміти, що одною з найбільших сучасних національних проблєм, які ще не знайшли належного розвязання, є українська проблєма.

Правда, для богатьох людей боротьба української нації за власну суверенну державність ще й нині видається зайвою або недоцільною розтратою національної енергії та може навіть непосильними змаганнями супроти польсько-російського імперіялізму. В певних колах поширена також думка, що чинна акція Українців являється погрозою для мира на сході Европи.

З нашого погляду такі твердження свідчать лише про те, що Европа ще й досі не зрозуміла як слід значіння української справи та недоцінює тої великої ваги української проблєми, яку вона має для господарської консолідації цілої Европи та для забезпечення справжнього сталого мира у світі.

Це правда, що український нарід не мириться з сучасним своїм поневоленням та ріжними способами провадить чинну акцію проти окупантів. Але хіба інші колись поневолені народи не шляхом безнастанної боротьби добилися свого визволення?

Хто має моральне право вимагати від Українців, щоб вони примирилися з тим жахливим режімом насильства, терору, кольонізації, господарського визиску та національного винародовлення, який запанував на українських землях після недавної невдачі української нації відновити власну суверенну державу? Адже це польсько-російські імперіялісти шляхом оружної боротьби унеможливили утворення Суверенної Соборної України в 1919—20 рр. та спільними силами намагаються нині затамувати визвольний рух українського народу. Адже це Москва та Варшава у своїх змаганнях за панування над українськими землями вже протягом століть провадять суперництво на Сході Европи та довели останню до становища пригаслого вулькану, який з неминучістю вибухає періодично з нечуваною силою та порушує мир в Европі.

Так було в минувшині, так є й сьогодня. Траґічна історія українського народу виразно свідчить, що Польща та Росія внаслідок свого безнастанного суперництва за геґемонію на Сході Европи та з причини їх брутальної імперіялістичної політики супроти ріжних східно-европейських народів, а особливо Українців, не можуть протягом довшого часу перебувати в добросусідських відносинах та не в стані забезпечити сталий мир на Сході Европи.

Цебто навіть незалежно від національних змагань української нації за своє визволення там завжди вибухали і вибухатимуть нові ускладнення та збройні конфлікти. Тимчасом якраз український нарід власною кровю та господарською руїною примушений розплачуватись підчас польсько-російської оружної боротьби, бо вона завжди відбувається переважно на українських землях та за примусовою участю українських народних мас.

Тому саме українські патріоти, навчені траґічним минулим та тяжкою сучасністю, глибоко переконані, що лише здобуття власної незалежної державности забезпечить замирення в Східній Европі та загарантує українській нації належну можливість для свого господарського та культурного розвитку. Ми певні також, що утворення Суверенної Соборної України диктується не лише інтересом українського народу, а також являється одною з передумов господарського відродження та політичної стабілізації цілої Европи.

Зрештою українська нація має природне право змагатися за свою волю, щоб нарівні з іншими націями відігравати питому їй ролю в розбудові світового господарства та брати участь у перегонах на ниві культурної творчости.

Правда, польсько-російські імперіялсти заперечують це право під ріжними претекстами і шляхом насильства та терору намагаються так залякати українські народні маси та приборкати національний визвольний рух, щоб принаймні на деякий час забезпечити своє панування над окупованими українськими землями. Проте нема сумніву, що ні всякі московсько-большевицькі експерименти, ні ріжні польсько-російські методи „пацифікації", ні ті безнастанні політичні процеси, які вороги української державности вже роками провадять та аранжують на українських землях, не можуть зломати непохитної волі нашої нації добитися свого повного визволення.

Навпаки яскраві факти масових арештів, як українських націоналістів так і українських комуністів та комсомольців, а також розстріли без суду Українців старшин та козаків „червоної армії", які відбулись протягом останніх місяців сего року на Совітській Україні, свідчать виразно про те, що в боротьбі проти московсько - большевицького окупаційного режіму витворюється широкий український національний фронт. Не дивно, бо кольоніяльна політика Москви на Україні, примусова колєктивізація рільництва та нечуваний визиск робітництва з неминучістю штовхають всіх Українців на шлях консолідації своїх сил у боротьбі проти російської окупації.

Таксамо сучасна польська політика кольонізації та польонізації Західної України теж зі залізною конечністю штовхає всіх українських патріотів на шлях чинної самооборони, а нечувані погроми та брутальне свавільство польської влади переконують кожного Українця наочно, що кращої будуччини не можна чекати під чужоземним пануванням.

Фактично український нарід вже роками знаходиться у стані, так мовити, постійної чинної боротьби, яка в залежности від обставин, то підноситься на вищий щабель, то поволі затихає. І нема сумніву, що за сприятливих обставин та у слушний час ця боротьба вибухне величезним полумям та прибере дуже широкі розміри.

На жаль, Европа досить байдуже ставиться до тої траґедії, яку переживає українська нація. Заклопотана своїми ріжними трудощами, Европа перебуває наче в зачарованому колі ілюзій про мир, тоді як сувора дійсність на Сході Европи з неминучістю загрожує вибухом ріжних заверюх та збройних конфліктів.

Тому зовсім не виключено, що навіть в ближчій будуччині Европа буде примушена бігом подій та головне для власного самозахисту втрутитись у східно-европейські справи, щоб таким робом добитися справжнього замирення Східної Европи.

Двісті років тому могутня колись шведська держава виразно відчувала велике значіння української державности для Европи в боротьбі проти російського імперіялізму. Сто років тому також Франція розуміла вагу української проблєми для будуччини Европи. Нарешті підчас останньої европейської війни Німеччина теж зробила була, правда, невдалу спробу за допомогою України встановити рівновагу на Сході Европи.

Ми не маємо ніякого сумніву, що ті грізні події, які рано чи пізніше прийдуть з залізною конечністю, знову поставлять Европу перед українською проблємою в цілім розмірі. Тим більше, що український нарід ніколи не припинить чинної боротьби за своє визволення, поки нарешті не здобуде собі власної національної державности.

Нам здається, що Европа нарешті таки зрозуміє, що утворення Суверенної Соборної України має значіння не для якоїсь одної або двох чи трох европейських держав, а навпаки, для всієї Европи, бо Україна є ключем до сталого мира на Сході Европи.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головним урядникам Українського Народного Союза за скоре виплачення мені посмертного в сумі $1,500 по моїм покійнім мужу Миколі котрий помер 11. травня с. р., оставивши мене з малолітними дітьми. Ця допомога стала для мене великою підмогою у теперішнім моїм положенню.

Анна Баран, жінка, і діти:
Іван, Стефан, Ольга і **Володимир,**
Вилмингтон, Дел.

ВИЇМКИ З ПРАЦІ В. ЛИПИНСЬКОГО „УКРАЇНА НА ПЕРЕЛОМІ"

(2)

Подібно як Леґенда Люблинська, про добровільну злуку Руси з Польщею, відограла величезну ролю в життю української аристократії в Річипосполитій — так само її рідна по духу сестра, Леґенда Переяславська, відограла таку саму ролю в історії української козацької аристократичної верстви в Імперії російській. Як Люблинська Леґенда в Польщі, так само Переяславська Леґенда в Россії ідеольоґічно і юридично спасла українську аристократію — по банкротстві її власної держави — від положення верстви завойованої, підбитої, рабської в державі чужій. Ці леґенди і тут і там дали нашій аристократії всі права й привілеї аристократії державної нації на тій підставі, що, мовляв, вона до тих держав сама, добровільно, без примусу пристала. Алеж треба твердо памятати, що це тільки, для отієї спеціяльно цілі пізніше видумані, леґенди. І тому, між іншим, всі щирі бажання істориків найти в Переяславській Умові основну підставу Переяславської Леґенди: умови, на яких Україна добровільно пристала до держави московської — не дали очевидячки ніяких позитивних результатів. Можна сказати, що скільки істориків, стільки на цю справу ріжноманітних поглядів. Всіж вони сходяться тільки в однім, а саме, що ці умови прилучення сформуловані дуже неточно, а особливо ті пункти, на підставі котрих оте „прилучення" малоб відбутися.

На мою думку шукання в Переяславській Умові основ Переяславської Леґенди це безцільна схолястика, захоплення котрою пояснюється просто тим величезним впливом, який пізніше Москва в нашій історії відограла. Будь на місці Москви — Туреччина — історіографи нашого леґітимізму з певностю в умовах Хмельницького з Султаном юридичних підстав нашого „возсоединенія" з Турками шукалиб. І мабуть ся праця булаб продуктивніша тому, що Туреччина значно більшу ролю ніж Москва в ґенезі й зародженню повстання Хмельницького відограла. Бо хто хоче утожсамити Переяславську Леґенду з Переяславською Умовою й бачити в Умові леґенду про добровільне „возсоединеніе Руси"—мусить перш за все доказати, що Гетьман Хмельницький підняв повстання проти Польщі в імя прилучення України до Москви і що Переяславська Умова являється тільки формальним закінченням, послідним скріпленим на папері актом отого ним задуманого діла. Алеж розуміється ніхто не може доказати того, чого не було. А раз Богдан Хмельницький не підіймав повстання проти Польщі в імя і в намірі прилучення України до Москви, то ясно, що його умова з Москвою в р. 1654-тім була таким самим випадковим союзом, зверненим проти Польщі й заключеним для визволення України зпід Польщі, якими були всі його попередні такіж самі союзи з Кримом, а перш за все з Туреччиною.

Практична ціль того союзу була така сама, як і ціль союзів попередніх. В боротьбі з Польщею цар заступив місце султана, й тільки. Ставши протектором України, він мав їй дати мілітарну поміч проти Польщі і за цю поміч мав дістати від України певну щорічну грошеву данину таку саму, яку діставав за свій протекторат султан в Семигороді, в Молдавії, в Волощині. І умова з царем робиться по тим готовим взірцям, по яким і робилися до того часу умови України в справі протекторату з султаном. Основні підставові пункти Переяславської Умови сформуловані дуже ясно і ні одна ні друга сторона нічого в них сказати не забула. Війська царські мають іти на Польщу під Смоленськ і крім того мав бути дана Україні проти Польщі постійна мілітарна підмога, а коли треба буде, то й поміч проти Татар. Так постановляють пункти 7-мий, 8-мий і 10-тий переяславських „статей". За це цар має право побирати в свою казну дань (пункт 1-ший), при чім обидві сторони торгуються. Гетьман хоче, щоб з цієї дані за військову поміч були одчислені в формі „жалування" всі розходи на козацьке військо (пункт 2-гий, 3-тий, 4-тий, 9-тий, 11-тий), а цар в своїй, довшій від усіх інших, резолюції (при пункті 9-тім) широко оповідає, скільки його власні „рускіе, нѣмецкіе и татарскіе рати многіе", котрі він зібрав „для вашіе обороны", коштують і чому він думав, що за ту оборону йому від Війська Запорожського „убытка не будетъ". На це Гетьман знов в листі своїм звертає царську увагу, що Султан турецький, хоч і бісурменин, згоджувався дати Україні свою протекцію без всякої дані. Поза широко обговореною справою військової помочі і дані, забезпечено тільки одним пунктом (5-тим) повне право Війська Запорожського зноситися з чужоземними державами, сповіщаючи свого протектора тільки про се, що „имѣло быть противно Царского Величества" і одним пунктом підтверджуються маєткові права (що було необхідне з огляду на ту саму дань) київського Митрополита і духовенства, а осібною грамотою такіж маєткові права української шляхти. Це і вся Переяславська Умова.

3. МІЖ ЦАРЕМ І КОРОЛЕМ.

Але розуміння того глибокого політичного перевороту, який приносилаб з собою протекція царська, було причиною того, що Гетьман рішився на цей крок тільки тоді, коли всі інші спроби визволити Україну не вдалися й коли становище Гетьмана на Україні було вже на стільки сильне, що він міг зважитись такий переворот в поняттях перевести. До того часу вся його політика супроти Москви зводилася до того, щоб за всяку ціну „вічний мир", заключений давніше між Москвою й Польщею, розірвати та обох монархів — царя й короля — розєдинити. І як не було, здається, засобу, якогоб — почавши від дарування цареві Сіверщини, литовських городів по Дніпро й польського престолу, а на погрозах „розорати Татарами" царство московське скінчивши — не вживав в тій своїй політиці Гетьман, так знов ніщо не доводило його до більшої лютости, як всяка звістка про польсько-московську згоду. Коли в половині 1651 р. прибув до Хмельницького царський гонець „з посольством, що Царь Гетьмана усовіщає, аби він з паном своїм (тоб-то королем польським) не воював, бо в такім разі Царь своєму брату Королю мусів би дати поміч і військо своє послати" — то Хмельницький, як оповідає наочний свідок тієї сцени, посол князя Януша Радзівілла, Мисловський, — „розгнівся і зірвався, хотячи дати послові царському по пиці; ледве Шумейко, полковник чернигівський, встиг вхопити Гетьмана в обійми". Попереднього року він за те саме послів московських до гармат приковував, а в Чернигові, в своїм дворі, переховував самозванного „царя" Тимошку Акундінова, котрого мав намір вразі потреби випустити на Москву. . .

По довгих тяганинах, гетьманських просьбах та погрозах, згодився нарешті московський собор в р. 1653 на те, щоб цар приняв Хмельницького й Військо Запорожське „в підданство". В початку 1654 р. приїхали на Україну московські бояри для відібрання присяги. Мілітарний союз з Москвою і протекторат царський над Україною — стали доконаним фактом. І „Річпосполита — як слушно, зачувши про це, сказав в своїй соймовій до короля промові маршалок сойму Франціщек Дубравський — на саму тільки діскрецію (благоусмотріння) Хмельницького віддана зістала". З того часу й Поляки стали поважати Гетьмана. Він, здобувши силу, перестав бути в їх очах і в очах сусідніх володарів „збунтованим рабом", а став головою нової великої держави. Ціль Переяславської Умови була осягнута вповні.

4. ЛЯЦЬКО-МОСКОВСЬКА ПРИЯЗНЬ.

Посли козацькі, що з Вільна повернули, явилися скласти перед Гетьманом, Писарем Ґенеральним і Полковниками реляцію. „Вони — навожу дословно оповідання присутного при цій реляції Виговського — кинувшись Гетьману Богдану Хмельницькому в ноги та слізьми обливаючись, казали: „нині Військо Запорожське в Україні пропало. Помочі немає нізвідки і голови нема де притулити. Нічого не знаємо, яку угоду заключили з комісарами ляцькими повновласні Царського Величества посли. Бо не тільки не радились вони з нами, але навіть із далека до наметів посольських не допустили, наче собак до Церкви Божої. А Ляхи нам розсказували, що вони угоду з царськими послами заключили по Поляновському трактату і що нам, Війську Запорожському, бути зо всею Україною в державі королівській, у них, у ворогів хреста святого, у Ляхів, по старому в підданстві. Колиж не схотіло би бути Військо Запорожське й уся Україна у Ляхів у послушенстві, то Царське Величество військами своїми Ляхам помагати і, з ними зеднавшись, Військо Запорожське громити буде". — І Полковники стали дуже дивуватись, в який спосіб таке з ними могло статися. А Гетьман Богдан Хмельницький схопився як скажений, що розуму збувся, та крикнув: „Не журіться, діти! Я знаю, що робити!

(Далі буде).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN PEOPLE APPEAL FOR HELP.

Poland Is Blamed for Persecutions.

It is some ten months ago that news of horrible persecutions of the Ukrainian people by Polish government came from Western Ukraine, which is under the Polish occupation. Unbelievable as those reports appeared, — they spoke of thousands of people flogged by the military dragooning villages, of a thousand cooperatives destroyed, — the reports were confirmed by other investigations of such reliable newspapers as the Manchester Guardian, the Chicago Daily News, and the New York Herald-Tribune.

The reports spoke of the danger of annihilation of the culture of seven millions of people of that race under Poland — an event of great international importance in itself, which becomes still more important if we take into consideration that across the Russian-Polish border there live, in the so-called Soviet Union, some 31,000,000 of Ukrainians.

Now the rights of the Ukrainian people under Poland were guaranteed by various peace treaties, and the so-called Ukrainian minority in Poland was made the charge of the League of Nations. To this League of Nations the aggrieved Ukrainians appealed, but the League of Nations put off the deliberation of the grievances by various ruses. It became, therefore, the object of the American citizens and residents of Ukrainian descent, who naturally sympathize with the people in the country of their birth, to arouse the public opinion of the world to force the League of Nations to carry out its obligations for the defense of the racial minorities in general, and of the Ukrainian people under Poland in particular.

A book has been lately published by the United Ukrainian Organizations of the United States on Polish Atrocities in Ukraine. It contains the full evidence of the case, the results of various investigations, as well as the Polish statements in the matter. It gives a vivid picture of atrocities, and then shows how Ukrainian victims of the atrocities attempted to stop those atrocities, how they sought redress in Polish courts — in vain; how they appealed to the Polish Parliament in Warsaw, again in vain; and how they finally appealed to the League of Nations, which again put them off till September.

The book is bulky; it contains 512 pages of documentary evidence, but we hope that the perusal of those pages would help to arouse in the American press and people interest in one of the most important problems of European politics, the implications of which are already well realized by the European press and politicians. Interested citizens may also help to force the League of Nations to give the matter due consideration.

(**Staten Island Advance,** Wednesday, June 17, 1931.)

(Стаття подає фотографію гр. Степана Дзери, „лідера" Українського Демократичного Клюбу повіту Ричмонд, котрий звернув увагу редакції на появу книжки).

—o—

N. B. OLEKSIW HAS GRADUATED FROM DARTMOUTH.

Son of Rev. and Mrs. Michael Oleksiw Receives Degree at Dartmouth—to Enter Harvard.

The Rev. and Mrs. Michael Oleksiw, pastor of the Ukrainian Church of the Transfiguration have returned from the graduation exercises held at Dartmouth College, Hanover, N. H., where their son, Nicholas Bowden Oleksiw, received the degree of Bachelor of Arts.

Nicholas Oleksiw had prepared for college at Wyoming Seminary. He received a scholarship at Dartmouth for high standing. In the fall he will attend the Graduate School of Business Administration, Hardvard University.

Mr. Oleksiw is a member of the Theta Chi fraternity. He will stay with his parents at their summer home at Harvey's Lake, Pa.

(**Shamokin Daily News,** Shamokin, Pa., June 20, 1931.)

—o—

ECONOMIC STUDIES IN THE UKRAINE.

A correspondent calls attention to the economic studies which are being pursued by various organizations in the Ukraine. The Ukrainian Academy of Economics is located in Podjebrady, Czechoslovakia. This academy publishes an official journal, the **Ukrainian Economist.** Several members of the faculty are engaged in the preparation of social and economic history of the Ukrainian nation, under the direction of Professor V. P. Timoshenko, who at the present time is on the staff of the economics department of the University of Michigan. This book will be published in English by the Ukrainian Legion and United Ukrainian Organizations of the United States, which have headquarters in Philadelphia. (925 Atwood Road).

(**The American Economic Review,** June 1931.)

ПРИПОВІДКИ ПРО ЖІНКУ.

Жінку й кертицю лекше вести доротою ніж строгістю. **(Еспанія).**

Питайся жінки про пораду, одначе роби, що тобі каже власний розум. **(Росія).**

Жінка наче море. Слухає того, хто її не боїться; страшна для того, хто її боїться. **(Данія).**

Бити жінку або мішок повен муки, це тесаме. Втратиш найліпше, а лихе й так останеться. **(Франція).**

Жінка є або вся з меду, або з жовчі. Від часом перемініться в жовч, одначе жовч ніколи в мід. **(Італія).**

Жінчин язик, це меч, що ніколи не ржавіє. **(Китай).**

Женися з жінкою, а ніколи з її лицем. **(Ірляндія).**

Жінка похожа на тінь. Утікаєш перед ним, то він іде за тобою; ідеш з ним, то втікає перед тобою. **(Індія).**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШИКАГО, ІЛЛ.

Ще одна українська сила.

Шикаговська українська кольонія може бути гордою, що її довголітний народний працьовник і організатор, громадянин Семен Кочій, дістав дня 15 червня ц. р. диплому доктора дентистики в шикаговськім Норт Вестерн Університеті. Він мабуть досі одинокий з американських Українців, що одержав теж степень ляйтнанта в армії, бо брав військовий курс у школі і тепер приділений є до медичного військового полку.

Д-р Семен Кочій.

Прор д-ра Семена Кочія годиться написати з цеї нагоди дещо більше і передати бодай вкорротці його життєпис, а саме з трох важних причин: 1) Імя Семена Кочія знане в Шикаго всім Українцям, ба навіть найменьшій дитині українській; знане воно як імя живого, енергічного народного працьовника, організатора, учителя рідних шкіл, лектора, а головно працьовника в рядах У. Н. С., де і тепер він є секретарем у відділі 221. 2) Семен Кочій, це людина витревалости, працьовитости, завзятости, твердого характеру та глибокої задумчивости і через ці прикмети власними силами допняв згаданого степеня та може послужити собою як примір нашим байдужим та невитревалим братам. 3) Мені приємно поділитися з шановними читачами подвигами Семена Кочія, як мого першого, одинокого і найкращого приятеля моїх молодих літ тут на еміграції. І тим більше хочу поділитися, що знаю тяжкі і приємні хвилі його життя від приїзду його до Злучених Держав у 1913 р.

Родився він в селі Плисківцях, тернопільського повіту, 12. лютого 1897 р. Батько його Степан і бл. п. мати Евдокія (з дому Ґой) рільники. Батько був теж шевцем і держав крамницю. Ввесь час належав до тов. „Просвіти" і ин. Підчас війни брав участь у відбудові української держави. Був полонений російським військом і забраний у полон на Сибір, звідки по розвалі Росії прийшов пішки домів, мандруючи через цілу Україну. Мати померрла 1923 р., переживши ввесь час війни з дітьми на вигнанню. Дві сестри Семена заміжні остались дома на господарстві.

Народну школу скінчив у ріднім селі. Хотів іти в ґімназію а задля звісного з українства батька тодішний надзиратель тернопільської ґімназії, москвофіл, не перепустив його. Під надзором учителя Андрія Смаль-Стоцького вчився дальше приватно, а в 1913 р. забрав його вуйко, п. Дмитро Ґой, до Шикаго, а саме через страшні обставини в краю. Тут, працюючи тяжко днями в друкарні на удержання, учащав вечерами до Y. M. C. A., де по кількох роках приготовився до висшої школи і 1917 при помочі вуйка оставив працю та вступив до висшої школи в Valparaiso, Ind., укінчивши її за три роки. 1920 р. вступив до шикаговського університету і приготовлявся вступити на медицину. Тут був два роки, де запізнався з д-ром Максімовим (Росіянином, найбільшим ґістольоґом у світі) і працював в його ляборaторії. З протекції д-ра Максімова 1922. р. Кочій зістав інструктором зоольоґії, фізиольоґії і бактеріольоґії в "Lewis Instile," де заразом укінчив 4 роки коледж і дістав степень "Bachelor of Science" (B. S.).

В 1923. р. вступив до стейтового університету (Illinois University) медичної школи. Тут одержав стипендію "scholarship" і учився аж до 1925 р. Задля браку фінансів виступив зі школи і дістав працю в "Rock Island R. R. Co., як фізик і хемік в експериментальній ляборaторії. В 1924. оженився з п. Евдокією Будник з села Оліїв, зборівського повіту. Подруга піднялася тяжкої праці, щоб помогти Семенови в зачатому ділі студій і при впливах д-ра Максімова Кочій знова записується до Норт Вестерн Університету 1927 на курс дентистичний, котрий якраз укінчив 15. червня 1931., з титулом доктора. Фінансово в школі помагали йому найбільше вуйко Дм. Ґой і тітка бл. п. Теодозія Захарчук разом з мужом Степаном Захарчуком, що живуть у Филаделфії. Школа не перешкаджала йому бути діяльним членом української громади. Імя його знане на кождій ділянці. Був завзятим союзовцем, січовиком (не гетьманцем) співаком хору Лисенка і музикантом (бо орґанізував і піддержував Укр. Муз. Союз в Шикаго), брав живу участь в Кружку самообразовання. Був одним з оснувателів і урядників Банди Українських Пластунів. Писав дописи в ріжних часописах, виступав отвертo в боротьбі з хрією Назарука. Д-р Семен Кочій є загально люблений українською громадою, бо всюда помагає чи то доброю радою, ініціятивою чи добрим примірним ділом. Свій офіс заміряє отворити в серці української кольонії, Вестерн і Шикаґо вул., щоби і на далі не відходити, а ще тісніше бути звязаним з народним українським рухом, з яким досі був звязаний тілом і душею.

Степан Мусійчук.

Обережна мати.

Маленькому Івасеві впав хліб, помащений маслом, у сміття і то тим боком, на якім було масло. Івасева мати розсердилася тому на наймичку:

— Чуєте, Юстино, нині вже четвертий раз упав Івасеві хліб тим боком, на якім помазаний маслом. Другий раз мусите мастити хліб з іншого боку.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СТЕПЛЕТОН, Н. Й.

Допомога Рідній Школі.

Братство святого Архистратига Михаїла, від. 211 У. Н. Союза, вислало зі своєї каси $10 на допомогу Рідній Школі. Гроші вислано через Обєднання до Рідного Краю.

Д. Фостик, секр.

—o—

СТ. ЛУІС, МО.

Писанка на Рідну Школу.

В українській греко-католицькій церкві в Провідну неділю відбувся спільний обід. При тій гостині не забули і за Рідну Школу в старім краю.

Парохіянин Прокіп Марфут, хоч старий і сивий волос, не пожалував своїх грудей і сказав пару горячих слів до присутних, закликаючи скласти пожертву на Рідну Школу. Зібрано $23.50. Гроші вислано через Обєднання до краю на Рідну Школу.

Комітет.

—o—

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

Писанка для Рідного Краю.

Товариство Союза Українок, яке гуртується при Українській Православній Церкві, переслало через Обєднання писанку для Рідного Краю: на Рідну Школу $10; інвалідів $10; медичний фонд $6; Ользі Кобилянській $5. — Разом $31.

Катерина Пилатюк, касієрка.

—o—

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Писанка Рідній Школі.

Підчас Служби Божої о. Чарапаняк сказав кілька слів про Рідний Край і про гірке положення Рідної Школи в старім краю, закликаючи, щоб наша громада не забула, що в краю замикають нашим дітям Рідну Школу, а тому треба її підтримати. Збіркою занялися в церкві М. Добрянський і А. Беднарчик.

Жертви зложили: о. Чарапаняк $2; по $1: В. Максимович, І. Лісник, И. Петрик, В. Петрів, Ю. Датків, И. Харко, І. Струса, Г. Петричкович, З. Могиляк, В. Романець, Н. Медвідь, Я. Заяць; по 50 ц.: Р. Петричкович, М. Завінський, М. Качмарський, П. Хруняк, В. Качмарський, П. Мигаль, І. Смарж, М. Пейко, П. Смарж, О. Буцяк, І. Ковалевський, Н. Кухар; по 25 ц.: П. Качмарський, Н. Томіцький, Е. Петрик, А. Петрик, М. Бурин, К. Худоба, А. Сисин, М. Ярош, П. Моргаль, — Всього зібрано в церкві $22.25.

Друга збірка була на мітінґу Українського Громадянського Клюбу, який засновано тому кілька місяців. На жаль, не всі члени є одного духа. На зборах переведено збірку на Рідну Школу, яка принесла $15.50.

Жертву зложили: по $1: М. Добрянський, Г. Новосад, А. Беднарчик, П. Кухар, П. Струк, М. Тижбір, Н. Ковальчук, Н. Шопяк, М. Голий, І. Тарасюк, Н. Марковин, В. Петрів, И. Петрик, Ю. Ярома, Т. Ґелимбоський; В. Шевчишин 50 ц. — Дрібними датками зібрано $3.72. — Всього вислано через Обєднання на Рідну Школу $41.47.

П. К.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 26. лютого 1931 р.

(Продовження).

(44)

По програмі прийшла черга на дискусію над звітом гол. радного А. Питляра. Секретар І. Каштанюк заявляє, що тих кілька большевицьких фраз, які тов. Питляр висказав на місці свого урядового звіту, не можна за звіт уважати і дискусії переводити. Каже, що тов. Питляр обіцяв, що звіт напише і передасть, але цього і досі не зробив. Тому домагається, щоби тов. Питляр зладив звіт і подав у нім щось про свою діяльність для добра У. Н. Союза. На думку секретаря, тов. Питляр у своїм звіті повинен дещо сказати про свій виступ проти демонстрації відділів У. Н. Союза в Ню Йорку, про що свого часу було писано в „Свободі". Також повинен у своїм звіті сказати, де і скільки разів перед членами і не членами публично виступав проти всеї головної управи У. Н. Союза, визиваючи образливими словами поодиноких членів, як се, приміром, мало місце в Ню Бріten, Конн.

Предсідатель М. Мурашко завважує, що свого часу, на підставі того, що про напад гол. радного А. Питляра на українських демонстрантів у Ню Йорку було писано в „Свободі", він чувся змушений упімнути А. Питляра листовно і зажадати виправдання, однак такого виправдання він до нині не дістав і дивується, що тов. Питляр також і цей факт у своїм звіті промовчує.

Секр. Р. Слободян звертає увагу на невмісність змішувати урядничі обовязки зі своїми партійними поглядами і тут на урядничих зборах виступати не як урядник, але як якийсь представник якоїсь партії; бо тут не парлямент або збір політичних партійних представників, тільки звичайні річні збори урядників запомогової організації.

Гол. радний А. Питляр заявляє, що того всього не подавав до відома, бо думав, що ті справи вже досить знані, та щоби не виглядало, що він хвалиться. За демонстрацію не може нічого сказати, як те, що там був, видів, посміявся і викинув з памяти. Ще раз обіцює звіт на письмі передати.

Секр. І. Каштанюк вносить, щоби дискусію над звітом А. Питляра відложити, доки А. Питляр звіту на письмі не предложить.

Формально ухвалено звільнити гол. радного А. Питляра з нарад, щоби зийшов зладити звіт.

На внесення І. Каштанюка, поперте В. Гришком, ухвалено приймити звіт гол. радного Павла Стадника так, як був зложений, з уділенням вотум довіря.

З черги після програми гол. предсідатель відкрив дискусію над добром У. Н. Союза.

Ствердивши невистарчаючу активність членів гол. уряду, інж. Малієвич пропонує, щоб екзекутивний комітет звертав на се більше уваги тай менше активних час від часу побуджував, даючи відповідні доручення, та взагалі, щоб екзекутивний комітет не спускався на те, що кождий гол. урядник сам з власної ініціятиви щонебудь для організації принагідно зробить, але щоби давав напрям і інструкції, а в потребі й упімнення, так, щоб організаційна робота поступала програмово і могла дати кращі результати.

Р. Слободян звертає увагу, що така програмова з боку екзекутивного комітету робота може вестися тільки підчас кампанії. В інший час організаційна робота ускладнюється після льокальних сил і обставин. Тай тому в одних сторонах члени й урядники можуть робити і виказуватися інакшими успіхами ніж члени й урядники з інших сторін. Те, що можна зробити в одній стороні, не дасться накинути іншій стороні. Гол. урядники самі повинні знати, де, що можна, а де не можна, і докладати всіх сил, щоби в їх сторонах вівся такий організаційний рух, який є можливий. Гол. урядник повинен бути ініціятором і живчиком організаційного руху в своїх сторонах, а щодо екзекутивного комітету, або радше гол. канцелярії, то звідси можна надіятись і домагатись тільки такої помочи, на яку нас стати.

О. д-р Клодницький замічає, що звіти, і то як найдовші, описуючи всякі організаційні події, заходи й успіхи, є дуже цікаві й поучаючі. З таких звітів загал членів довідується, де, що і як робиться, тай бере собі приклад, як у себе організаційні справи провадити.

Т. Михальчук стверджує, що проголошування таких звітів навчає ширший загал членів, чого треба від головних урядників сподіватись, а то й вимагати. Передтим бувало, що один головний радний у своїх сторонах доконував більших діл і приносив більшу користь, а інший був зовсім бездільний. Та за обох однаково ширший загал членів не знав нічого. Не диво, що ще є такі сторони, в котрих появу головного радного у відділі вважається чимсь неприродним, або просто інтриґою.

С. Слободян завважує, що критика гол. урядників за те, що говорять про політику, не є вмісна. Йдучи між членів, головний урядник мусить бути приготований говорити не лише те, чого він хоче і потребує, але й те, що члени даного відділу захочуть говорити. А всі знаємо, що члени якраз за політику найрадше люблять говорити.

І. Каштанюк звертає увагу, що йдучи між членів, гол. урядник мусить бути не лиш політиком, але й дипльоматом, і то дипльоматом передівсім. А що політика ані дипльоматія не можуть бути його цілю відвідань відділів і членів, тільки справи організаційні, тому урядникови ніяк не випадає накидати членам свої політичні або партійні погляди. І він мусить бути дуже осторожним, щоби політичних чи партійних поглядів інших членів не образити. І тому всякі такі виступи, що викликають політичні або партійні тертя між урядником і членами, або й протести, вказують лише, що даний урядник до своєї місії не доріс. Урядник, ідучи між членів, не сміє ображати їх почувань політичних, партійних або релігійних.

Дальше до кінця засідання велася вичерпуюча дискусия над фінансовою крізою й опікою майном організації. В тій дискусії всі присутні члени гол. уряду брали участь кількома наворотами.

(Дальше буде).

СЕРЕД КНИГ І ЖУРНАЛІВ.

„Український Інженір". Орган Союзу Організації Інженірів Українців на Еміграції. Ч. 1. Подебради.

Дуже добре й чепурно з технічного боку видано цей перший збірник Союзу Українських Інжинірів. Статті, що вміщені в ньому, роблять його цікавим і пожиточним не лише для фаховців-інжинірів, але й для нефаховців.

Змістом статей збірник цей цікавий для кождого читача. Доцент О. Бочковський у статті „Поневолена Нація та Інженіри" розповідає про те, як Катальонці економічно унезалежнювали свою країну від Еспанії, використавши закон з 1914 року про відокремлення Катальонії в окрему адміністративну одиницю. Тоді Катальонці зорганізували комунальне краєве обєднання, яке поклало міцні фундаменти культурно-господарського відродження Катальонії. Автор доказує, яке велике значіння має для політичного унезалежнення країни її економічно-культурне унезалежнення.

Проф. С. Ґольдельман у статті „Господарська структура населення Радянської України" подає цікаві відомости, на підставі радянськких переписів, про розділ українського населення по фаховим ґрупам. З тих даних видно, що Україна ще в 1926 році залишилася країною хліборобства, в якому занято 87.3% всього населення. В промисловости було занято всього 6.2%. Тісамі дані за тойсамий рік для Німеччини були: сільське господарство 30.5%, а промисловість 41.4%. Новіших даних большевики ще не опублікували, але по деяким відомостям можна зробити висновок, що на Україні нема й 10% населення, занятого в промисловости. Звідси можна бачити, як ще далеко большевикам до перетворення України в індустріяльну країну.

Крім того в збірнику вміщено кілька статей визначних українських фаховців у спеціяльних справах. Обширний відділ перегляду нових книжок з інжинірного фаху, а також обширна хроніка з технічного й господарського життя, ринок праці й з життя українських інжинірів на еміграції доповнюють цей цікавий збірник.

Малий Моріц хвалиться, що він і його батько вміють відповісти на кожне питання.

— Ну, то скажи мені, — питає його хтось — як скоро обертається земля?

— На це питання відповість вам мій батько, — каже Моріц.

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(54)

Обдивившись навколо, Тарзан побачив, що він опинився в підземеллю на маленькому острівці. Тут у цій печері могло вміститися кілька десятків крокодилів, які мабуть таки й мали тут своє пристановище. Вибратися звідси можна лише, пливучи водою. Отже знову треба кидатися в ріку, яка аж кишіла від людоїдів. Та чи зможе він вибратися тепер, коли так змучений уже, а може ще доведеться боротися з крокодилями?

Можливо, що там у воді вже підстерігають його людоїди й пірнувши в воду, він попаде просто в пащу їм. Та що робити, коли нема іншого способу вибратися звідси. Сидіти тут довше також небезпечно, бо можуть крокодилі, або які інші вороги людини, звитися тут і спіймати в печері, звідки й виходу нема, крім на воду. Отже іншого рішення не могло бути. Треба знову поринати в мутну воду на стрічу долі.

Тарзан пірнув глибоко, щоб оминути людоїдів, які звичайно тримаються поверхні води, підглядаючи собі жертву. Нога його боліла від зубів крокодиля. Та він уже звик терпіти й не такий біль. На щастя, кістка була ціла й тому можна було сподіватися скорого загоєння ноги. Проплививши під водою, майже на дні ріки, скільки вистарчало духу, Тарзан подався на поверхню води, щоб набрати свіжого повітря.

—о—

Тут він побачив зовсім недалеко від себе голови двох крокодилів, які відразу метнулися до нього. Вмить Тарзан запримітив недалеко від себе дерево, якого гилля звисало далеко над рікою. Скільки мав сили, він поплив до того дерева. Зачалися перегони людини й двох крокодилів. Та крокодилі настигали свою жертву й здавалося, що вже нема ратунку. В мить, коли людоїди вже розкрили свої пащі, щоб схопити Тарзана, він, підскочивши з води, ухопився за гилку дерева й на ній повис.